

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкурентијски савјет

МИШЉЕЊЕ

по захтјеву Агенције за јавне набавке Босне и Херцеговине за оцјену релевантног тржишта
телекомуникација у Босни и Херцеговини

Сарајево
јануар, 2015. године

Број: 01-26-7-15-14- I/14
Сарајево, 29.1.2015. године

На основу члана 25. став (1) тачка ф) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), а у вези са чланом 5. став (3) Закона о јавним набавкама („Службени гласник БиХ“, број 39/14), на основу Захтјева Агенције за јавне набавке Босне и Херцеговине Филијала Мостар, Кнеза Домагоја бб, 88 000 Мостар број: 04-02-2-2214-1/14 од 6.11.2014. године Конкуренијски савјет Босне и Херцеговина, на 103. (стотинутрећој) сједници одржаној дана 29.1.2015.године, донио је

М И Ш Љ Е Њ Е

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренијски савјет) је дана 10.11.2014. године под бројем :01-26-7-15-I/14 запримио Захтјев Агенције за јавне набавке Босне и Херцеговине Филијала Мостар, Кнеза Домагоја бб, 88 000 Мостар (у даљем тексту: Агенција за јавне набавке) број: 04-02-2-2214-1/14 од 6.11.2014. године, којим се, у складу са чланом 5. став (3) Закона о јавним набавкама, тражи оцјена да ли је тржиште телекомуникација у Босни и Херцеговини, отворено за конкуренцију.

Наиме, чланом 5. став (3) Закона о јавним набавкама је прописано да у случају да неку од дјелатности утврђених у члану 5. обавља више привредних друштава која нису обухваћена ст. (1) и (2) истог члана, Конкуренијски савјет, на захтјев Агенције, а по захтјеву односног уговорног органа, ће оцијенити да ли је релевантно тржиште за дату дјелатност отворено за конкуренцију. У случају да је одлуком Конкуренијског савјета то релевантно тржиште проглашено отвореним за конкуренцију, привредно друштво које обавља конкретну дјелатност није обавезно примјењивати Закон о јавним набавкама БиХ за обављање те дјелатности.

У циљу утврђивања стања на тржишту телекомуникација у Босни и Херцеговини, Конкуренијски савјет је прикупио информације и податке релевантних институција и привредних субјеката „БХ Телецом“ д.д. Сарајево, Франца Лехара 7, 71 000 Сарајево, „Мтел“ а.д. Бања Лука, Краља Петра Карађорђевића бр. 93, 78 000 Бања Лука и ЈП Хрватске телекомуникације д.д. Мостар, Кнеза Бранимира бб, 88 000 Мостар, који су од стране Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: РАК) проглашени операторима са значајном тржишном снагом (у даљем тексту: СМП оператори).

Наведено се односи и на документе који су доступни на Интернет страници РАК-а и то: Оцјена стања тржишта телекомуникација у Босни и Херцеговини на основу интерне методологије за 2013. годину од 30.5.2014. године, Телекомуникацијски показатељи Босне и Херцеговине за 2013. годину, Годишњи извјештај РАК-а за 2013. годину и др.

На Захтјев Конкуренијског савјета број: 01-26-7-15-1-I/14 од 20.11.2014. године, РАК је за потребе предметне анализе доставио податке о стању тржишта телекомуникација актом број: 02-29-3510-3/14 од 15.12.2014. године.

РАК је у наведеном акту изразио властити став да, уколико тржиште телекомуникација у Босни и Херцеговини посматрамо на основу кључних показатеља који су дефинисани у земљама Европске уније, усвојене специфичне секундарне регулативе и садашње комерцијалне праксе у Босни и Херцеговини, тржиште телекомуникација Босне и Херцеговине је у потпуности отворено за конкуренцију.

Главно полазиште свих анализа конкуренције јесте дефинисање релевантног тржишта. Углавном се користи да опише скуп производа који су на одређени начин повезани, а може бити ријечи о производима који су резултат заједничке технологије, производима исте фирме или производима које купци у одређеној мјери виде као замјенске производе.

Релевантно тржиште у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа /услуга које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у производном смислу обухваћа све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима, имајући у виду нарочито њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Надаље, према члану 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухваћа цјелокупну или дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекат дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликују од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

С обзиром на наведено, предмет анализе у конкретном случају је релевантно тржиште телекомуникацијских услуга на цијелој територији Босне и Херцеговине.

Анализом прикупљених података Конкурентијски савјет је дошао до следећих закључака:

- да се структурална компонента тржишта телекомуникација у Босни и Херцеговини састоји од 176 учесника, и то: 3 оператора са значајном тржишном снагом за фиксну и мобилну телефонију (тзв. „мјешовити оператори“), 13 алтернативних оператора фиксне телефоније, 71 даваоца Интернет услуга, 85 јавних мрежних оператора и 4 даваоца услуга у мобилним комуникацијама, који оперирају на основу комерцијалних уговора о техничкој сарадњи са три СМП оператора,
- да су сва три СМП оператора израдили и јавно објавили од РАК-а одобрене сетове докумената који се односе на подручје приступа мрежама и/или тржиштима за нове учеснике и то: Референтне понуде за интерконекију у фиксним мрежама, Референтне понуде за директну интерконекију носилаца дозволе за пружање фиксних јавних телефонских услуга на мобилну мрежу; Референтне понуде за мобилне мреже, Референтне понуде за приступ издвојеној локалној петљи – ЈЛУ те Референтне понуде за велепродају изнајмљених линија; резултат објављених референтних понуда представљају 23 уговора о интерконекији,
- да је либерализација локалних и националних телефонских услуга завршена 2003. године, а либерализација међународних телефонских услуга завршена 2005. године,

- да од постојећих 13 алтернативних оператора, њих 7 у својој понуди имају услуге одабира оператора и предабира оператора,
- да је РАК усвојио Правило 62/2012 о преносивости телефонских бројева („Службени гласник БиХ“, број 47/12 и Правило о измјенама и допуни Правила 62/2012 о преносивости телефонских бројева („Службени гласник БиХ“, број 39/13), те да су се створили услови за примјену услуге преносивости телефонских бројева у фиксним мрежама од 1.1.2012. године, а у мобилним мрежама од 1.1.2013. године,
- да се услуга преносивости бројева у фиксној и мобилној телефонији свакодневно имплементира, те је присутан тренд претежног преноса бројева из фиксних и мобилних мрежа СМП оператора у мреже алтернативних оператора који у периоду 2011.– 2014. године у преко 80% случајева иде у корист алтернативних оператора.

Конкурентијски савјет је на основу напријед наведеног, узимајући у обзир карактеристике појединачних телекомуникацијских услуга, постојање могућности увођења замјенских услуга, стварног и потенцијалног присуства конкуренције, као и административних, економских и правних ограничења за улазак нових конкурената на тржиште, а посматрајући тржиште телекомуникацијских услуга у Босни и Херцеговини као једно тржиште, утврдио да је релевантно тржиште телекомуникацијских услуга отворено за конкуренцију.

Ово мишљење је дато искључиво на основу јавно доступних података, те података прикупљених од стране РАК-а и СМП оператора, те уколико дати подаци одступају од стварног чињеничног стања ово мишљење се не може примијенити.

Предсједница

Маида Чампара